

## ПРІОРИТЕТНІ ОРІЄНТИРИ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

**Романова Вікторія, к. фіз. вих., доцент**

*Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний  
університет імені академіка Степана Дем'янчука  
Рівне, Україна*

**Вступ.** Система вищої освіти України перебуває у процесі модернізації, що передбачає підготовку не лише висококваліфікованих фахівців галузі, а й особистостей із розвиненими морально-етичними якостями. У цьому контексті особливого значення набуває інтеграція олімпійських цінностей в освітній процес закладів вищої школи. Олімпізм розглядається як гуманістична концепція, що поєднує ідеали гармонійного розвитку, патріотизму та міжнародного співробітництва.

Проблематика олімпійської освіти досліджувалася багатьма українськими науковцями. Зокрема, М.М. Булатова, Л.О. Радченко, В.М. Єрмолова, які висвітлили концептуальні засади та дидактичні підходи [1; 3; 6]. Акцентує увагу на гармонійному розвитку особистості в контексті патріотичного виховання через інтеграцію олімпійських цінностей Я.П. Галан [2]. Освітні ініціативи, спрямовані на формування олімпійських принципів у студентської молоді, досліджують Л.Л. Харченко-Баранецька та К.С. Кострікова [4]. Роль олімпійської освіти у вихованні підростаючого покоління та її значення для суспільного розвитку визначає Я.С. Щербашин [5].

Олімпійські цінності стають важливим інструментом виховання відповідальності, національної свідомості та готовності до активної участі у суспільному житті. Саме тому їх інтеграція в освітній та виховний процес учнівської молоді розглядається як пріоритетний напрям розвитку сучасної освіти.

**Мета дослідження:** визначення пріоритетних орієнтирів олімпійських цінностей у вихованні учнівської молоді та їх впливу на формування національної ідентичності, морально-етичних установок, патріотичної свідомості та соціальної відповідальності.

**Матеріали і методи.** У дослідженні використано аналіз наукових джерел з проблеми олімпійської освіти. Застосовано порівняльно-історичний метод, метод систематизації та контент-аналізу для визначення пріоритетних орієнтирів олімпійських цінностей у вихованні учнівської молоді.

**Результати дослідження та їх обговорення.** Проведений аналіз показав, що процес упровадження олімпійських цінностей щодо їх формування в учнівської молоді має комплексний і системний характер. Він базується на тісній взаємодії державних інституцій та Національного олімпійського комітету, що забезпечує узгодженість освітніх і виховних заходів.

Встановлено, що ключову роль у методичному та науковому супроводі цього процесу відіграє Олімпійська академія України, яка координує діяльність

університетських осередків і сприяє поширенню гуманістичних ідеалів олімпізму серед учнівської молоді.

Досвід Національного університету фізичного виховання і спорту України підтверджує ефективність комплексного підходу: поєднання навчальних курсів, наукових конференцій та музейної педагогіки, що створює сприятливе середовище для формування ціннісних орієнтирів студентів.

Регіональні заклади вищої освіти також демонструють вагомий внесок у цей процес. Зокрема, у Чернівецькому національному університеті олімпійська освіта інтегрується у патріотичне виховання через проведення «Олімпійських уроків», а у Львівському державному університеті фізичної культури поєднуються українські традиції фізичного виховання з міжнародними стандартами олімпізму.

Впровадження олімпійських цінностей у вищій школі сприяє розвитку морально-етичних компетентностей поряд із професійними, формує відповідальність, національну свідомість та готовність студентської молоді до активної участі у суспільному житті. Обговорення цих результатів є важливим у контексті модернізації освітньої системи та пошуку нових шляхів виховання гармонійно розвиненої особистості.

Аналіз українського досвіду показує, що найбільш ефективними формами роботи з учнівською молоддю є проведення олімпійських тижнів і днів, які поєднують спортивно-змагальний та культурно-мистецький аспекти, створюючи цілісне виховне середовище. Важливим напрямом є зустрічі з відомими олімпійцями у форматі «Діалоги з чемпіонами», що забезпечує ефект позитивного прикладу та демонструє цінності честі, волі й працелюбності. Значну роль відіграє волонтерський рух, адже участь студентів у проведенні олімпійських заходів з учнями загальноосвітніх шкіл сприяє розвитку соціальної відповідальності, комунікативних навичок та командної взаємодії як в учнів, так і здобувачів вищої школи.

В умовах воєнного стану олімпійська освіта в Україні набула нових рис. Патріотичний компонент став домінуючим, а спортсмени-студенти дедалі більше сприймаються як амбасадори України на міжнародній арені. Водночас заклади освіти активно використовують цифрові платформи для популяризації олімпізму, проводячи вебінари та онлайн-марафони, що дозволяє підтримувати виховний процес навіть у дистанційному форматі.

Олімпійська освіта реалізує значний виховний потенціал. По-перше, вона формує моральні орієнтири через концепцію «Fair Play», яка стає моделлю етичної поведінки не лише у спорті, а й у інших видах діяльності. По-друге, вона сприяє естетичному вихованню, пропагуючи красу людського тіла та гармонію рухів. По-третє, приклади олімпійців мотивують учнівську молодь до розвитку сили волі, самодисципліни та подолання труднощів.

Олімпійські цінності сприяють інтеграції молоді в суспільство. Волонтерська діяльність у рамках спортивних заходів формує навички комунікації, лідерства та командної роботи. Міжнародна мобільність, що ґрунтується на знанні символіки та ритуалів олімпізму, створює спільне культурне поле для взаємодії з молоддю інших країн. Крім того, залучення до

олімпійських ідеалів допомагає протидіяти девіантній поведінці, відвертаючи молодь від шкідливих звичок та агресії.

Олімпійська освіта у сучасних умовах виступає дієвим інструментом формування патріотичної свідомості молоді. Її вплив реалізується через кілька ключових напрямів.

По-перше, вона сприяє формуванню національної ідентичності та історичної пам'яті. Ознайомлення студентів і школярів з історією олімпійського руху в Україні дозволяє усвідомити спортивні традиції та значення здобуття перемоги окремих спортсменів як частини загальнонаціональної спадщини. Це зміцнює зв'язок особистості з державою та підсилює відчуття причетності до її культурного й спортивного розвитку.

По-друге, інтеграція гуманістичних та патріотичних цінностей створює підґрунтя для духовного розвитку особистості. Принципи «чесної гри» (Fair Play), взаємоповаги та толерантності органічно поєднуються з любов'ю до України. Таке поєднання формує сучасний патріотизм, де національна свідомість гармонійно співіснує з відкритістю до інших культур.

По-третє, важливим чинником є впровадження інноваційних форм виховної роботи. Традиційні методи поступово доповнюються інтерактивними форматами такими, як тематичні квести, фестивалі, «Олімпійські уроки». Такі заходи дозволяють у неформальній атмосфері вивчати державну символіку, історію спортивних перемог та культурні особливості України, що значно підвищує мотивацію молоді до самоідентифікації як громадян своєї країни.

Олімпійська освіта сьогодні постає як ефективний механізм патріотичного виховання. Вона поєднує емоційне залучення, рухову активність та освітні практики, формуючи свідомого громадянина-патріота, здатного поєднувати національні цінності з гуманістичними ідеалами.

Фундаментальне значення для становлення та практичної реалізації олімпійської освіти в Україні має науково-педагогічна діяльність В.М. Єрмолової. Її дослідження стали основою сучасної української моделі олімпійського виховання, яка отримала міжнародне визнання [2]. Вагомим є теоретико-методологічний внесок, а саме представлення системного аналізу олімпійської освіти як цілісного педагогічного явища. Олімпійські знання були інституціоналізовані у шкільну програму, що дозволили педагогам системно інтегрувати олімпійські цінності у виховну роботу. Такий підхід базується на принципі наступності: від початкових уявлень про спорт у молодших класах до глибокого аналізу етичних аспектів олімпізму у старшій школі.

Вагомим значенням є започаткування проведення Всеукраїнського олімпійського уроку та Олімпійського тижня, які з локальних заходів перетворилися на загальнонаціональний рух, що охоплює учнів та здобувачів освіти. Такі форми забезпечують емоційне залучення учнівської молоді, а цінності дружби, поваги та прагнення до досконалості засвоюються через гру та приклади досягнення перемоги видатних спортсменів.

**Висновки.** Олімпійська освіта в Україні постає стратегічним напрямом виховання молодого покоління, адже вона поєднує фізичний розвиток із формуванням морально-етичних та патріотичних цінностей. Її вплив

проявляється у становленні національної ідентичності, утвердженні принципів «чесної гри» та розвитку соціальної відповідальності учнівської і студентської молоді. До практичних форм роботи відносять олімпійські уроки, тижні, зустрічі з чемпіонами, волонтерські проєкти, які забезпечують емоційне залучення та мотивують молодь до самоідентифікації як громадян України.

Досвід провідних закладів освіти та наукові напрацювання українських дослідників створюють міцне теоретичне й методичне підґрунтя для розвитку олімпійської освіти. В умовах сучасних викликів, зокрема воєнного стану та цифровізації освітнього процесу, вона трансформується у дієвий механізм патріотичного гартування та соціалізації молодого покоління, сприяючи формуванню гармонійно розвиненої особистості й свідомого громадянина-патріота.

#### **Список використаної літератури.**

1. 25 років разом. Олімпійська освіта / за заг. ред. С. Н. Бубки, М. М. Булатової. К. 2017. 128 с.
2. Галан Я. П. Олімпійська освіта в контексті патріотичного виховання дітей. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 216 с.
3. Єрмолова В.М. Олімпійська освіта: теорія і практика. К. 2011. 335 с.
4. Харченко-Баранецька Л., Кострікова К. Формування олімпійських цінностей у молодших школярів в рамках навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти України. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 15. 2023. Вип. 3К(162). С. 417–421.
5. Щербашин Я. Олімпійська освіта та процес виховання дітей і молоді. *Молода спортивна наука України: збірник наукових праць з галузі фізичної культури і спорту*. Львів, 2009. Вип. 13, т. 1. С. 335–339.
6. Bulatova, M., Radchenko, L., Pryimak, M. Social adaptation of athletes in Ukraine: challenges and priority areas of support. *Physical Education Theory and Methodology*. 2025. Vol. 25, No. 6. P. 1311–1320.